

#### מסורת הש"ס

(א) [תוספתא פ"ט, ג] רש"י ו[אין מנשה שמעמית אר' והמכורין] (א) י"י כ"י, (ד) [נעל מו:]; (ח) י"י כ"י, (ו) [נע' מנחם כ.]; (ז) ע"ן כרל"ס, (ח) [ז"ל פיר של גפרית]; (ט) [ז"ל פירות]

#### הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אילני וכו', הלא למחר כצ"ל ומינה א"ל נמחק:

#### תוספות ר"ד

א"ל רבא לר"י טעמא מאי דלא שביק איניש נפשי' ויהיב לאחריני. מה אנו צריכים לזה הטעם ה"ה גילתה דעתה שלא להקנות' בק"ג נתתה לה. ותו דלקמן מפליגין בין כלם למקצתם שמקצתם קנה המקבל ולפנה קנה כיון שגיליה דעתו שאני מתקין אלא להבריה. א"י בסתם ה"י המעשה ולא אמרה לעדים שום דבר בשעת המתנה אלא סתם דעתה גאו אומרים שלא כמתנה כ"א להבריה (א) אמר' דרב וזוטרא בר טביומי כתבתוהו נכסה למר וזוטרא בנה אמרה דביעני לאנסובי ל"י לרב זביר לטוף אינסב' ואגרשה אותה לקמה דרב"י בא"א אמר' משום אנסובא הוא והא אינסיבאי א"ל ר"ה ברי' דר"י משום דאתויה ממולאי קרעא מיהי מילי ממוליאטא אפילו למ"ד (מכרין) [מכרין] קני ה"מ דלא גליא דת"י הכא לא גליא דעתה אלמא מאי דאמר' הכא (ומכרין) [במכרין] לא מיריא אלא היכא דלא גליא דעתא אלא בסתמא הוא דאמרין גליא דעתא הכי. ונ"ל שז"ל הוא וכך צ"ל בפירוש המורה. ולא הורעיס' לעדים ודשטימ' הסופר תיבת ולא: לטוף אינסיבוא ואגרשה אתאי לקמה דר"י קרעא ר"י לשטרא. פי' שביטל שטרא ואמר לא קנתה שלא כתבוהו כ"א להברית ולא להקנותם ק"ג והיהיו הנכסים לאמה. ונ"ל דקא' היכא דאינסיבאי לא גליא דעתה ויהיב לה נכסי דאמרין' דלא שביק איניש נפשי' והיב לאחריני אבל היכא דמתה בחיי בעלה נתקיימה מתנתה ובעודה חתת בעלה נמי הכת אובלת הפירות ההא' אומדנא לא עבדי' ל"י אלא היכא דמיגרשה דל"ל מירי אבל היכא דיתבי חתת בעלה ואית לה מזוני ופרנסה מבעלה לא דתא במקצת נכסים מ"ה מתנתה קיימת דכיון דשירא לנפשה סמכא בהאי שירא כ"ש הכא דקיימא חתת (בעלה) [ע"ן כהל' שו"ד הגאון מהר"א סברא]. אלא שז"ל לקמי' דמיר' א"ל חזי מר נחמן חקלאה היכי מקרע שטרא דאנשי. א"ל אימא לי איזי גופיה דעובדא היכי הוה א"ל הכי והכי א"ל א"ל משר מברחת אקמרת הכי א"ר חנילאי בר אדיי אמר שמואל אנא מורה הוראה הוה ש"י שקבל שטרא מיריש מוריש רבא. ואם רבא לר"י שטר מברחת אקרענו א"ל רבא לר"י טעמא מאי א"ל שביק איניש נפשיה ויהיב לאחריני (א"ל) ה"מ לאחריני אבל לברתא ויהבא אפי"ה במקום (נפשה) [ברתה] נפשה עדיפא

**אסאי לקמיה דרב נחמן.** לתבוע את צמה להחזיר לה הנכסים והצמ הוציאה שטר מתנתה וקרעיה ר"נ: **חקלאה.** אינו צקי דיינין. ומר עוקבא אב צ"ד הוה: **מורה הוראה** **אני.** נעלמי רשות מריש גלותא כדאמר' צ"ק דסנהדרין (דף ה.) דמהני רשותא ולא יחצי רשותא אלא לבקן בדבר: **אס יבא שטר מברחה** **לידי.** שירצה המקבל מתנה להחזיק בנכסים על פיו שלא להחזירם לנותן אקרענו. ולקמיה פריך הווא"ל ולאו שטרא הוא הילך הועיל להצרים: **א"ל רבא לרב נחמן.** כשקרע אותו שטר היכי סמכת צהא אדשמואל וקרעת ליה: **טעמא מאי.** אמר שמואל אקרענו: **דלא צניק איניש נפשיה כו'.** ולא גמר להקנותו אלא בעוד שהוא דואג מחארים שלא יחזיקו צהס: **ה"מ.** דעתוהו לאיש נכרי הילך למימר דלא גמרה ואקניא: **אבל נצרכה ידעה לה.** מתנה חלוטה: **שטר פסיס.** שטר פיוסיס שמפייסו לקבל מתנה זו להפקיע זכות בעלה קודם נישואין ולא שזכה מקבל זה צהס: **אס רבא.** המקבל **זה:** **מחאק צה.** ומחזיק צהן עולמית: **עד שסכמו.** צהסטר זה מהיום ומיום שן ולכשאלה יס כחן הצרכה מצעלה לאן צה לזכות תאמר אני רוצה א[צמתנה ונמאל קיימת למפרע ואס זה שנכתב שטר יבוא להחזיק תאמר אני רוצה]: **קננהי לוקת.** מיוצמא דשמואל: **הא צבולה.** כי אמר שמואל לא קני צכותצת לו כל נכסיה דכיון דלא שיריה מירי לנפשה אס מתגרש צהן סכדי דלא גמרה ומקננהי ואלא דקמני ראה מחאק צה צכותצת מקצתן: **ואי לא קננהי לוקת לקנינהו צעל.** לשמואל צכותצת כולן דלמר לא קני כיון דלא קני מאי צכרחה איכא לקניניהו צעל ויאכל פירות וירשנה אס ממות מתחיו: **נכנסים שאין ידועין.** שהרי ע"מ שאין שלל נשאל דסבור שמתנה גמורה: **מרתנ' והוא אסאי פירות.** והקנן קיימת לה שלא מיקנן לו חכמים תחת פירקונה אלא פירות': **שמן אוסה כו'.** דקסצר מה שגדל צהשומו הוו פירות ומה שלא גדל צהשומו הוו קין לפיכך מה שדמי הקרקע יקרים עכשיו צבציל מצוהא זו צריך ליתן לה דמים ויקנן מהן קרקע ויאכל הוא פירותיה: **וחכ"א.** אף אלו שלא גדלו צהשומו מורת פירות נתנו צהן הווא"ל והקרקע קיימת לה: **ציילאסה.** אס צא לגרשה: **פירות המחוברין לקרקע צניניססה שלו.** כלומר צשעת נפילתן שלו כצבנן וצגמ'

[ע"צ] פריך היינו ת"ק: **יציילאסה שלה.** המגרש את אשתו והיו צנכסים פירות מחוברין נוטלין עסקותיה עם פירות צהסן: **צניניססה שלה.** וילקח מהן קרקע והוא אוכל פירות': **ויציילאסה שלו.** דמה שסדס ותנל צעודה מתחיו זכה צהן מדין פירות נכסי מלוג: **גב' פשיטא לי ארעא וצבי ארעא.** נפלו לה כספים וצבאו ליקח לה קרקע זה אומר קרקע צת וריעה אני רוצה וצאת אומרת צמים אני רוצה ליקח או איפוך: **ארעא.** צנינין מינייהו שצכרה מרצוה ואיהה מרקצמ ושיניס מנעצבים הצעל יכול לומר דבר שפירותיו מרצבים אני חפץ וכן אס צא הוא ליקח צית יכולה היא לומר אני רוצה צדצר שהוא כלה והולך והקנן מתמעט: **צבי.** שכן מרצוה מדיקלי שכן עשוין ליצש: **דיקלי.** תמרים: **אילני.** אילנות: **אצא.** יער לתחוק לעלים: **ורדסא.** אילנות של עוזרדין ולא היו פריין חצוב להן וקולצין אותן לעצים: **ופירא דכוורי.** חפירה של דגים שקורין ויוי"ר: **אמרי לה פירא.** אס נפלו לה צירוסה קנילת העצים והגים צצחפירה הוא פריין והקרקע הוא קקן: **ואמרי לה.** כולוהו הוו קרנא הווא"ל והעצים והדגים כלים והכל

## האשה שנפלו פרק שמיני כתובות

## עט.

**עשאום** **נכבכים שאינם ידועים ואליבא דר"ש.** פסק ר"ח כר"ש צנכסים שאינם ידועין וכן נראה מדקאמר ואליצא דר"ש משמע דכל הני דצבירא לכו שטר מצרחת לא קנה צבירא לכו כר"ש דאי צעי למימר דתקינן רצנן משום תקנת מצרחת כמו שאומר ר"ש צנכסים שאין ידועין ואפי' רצנן דר"ש מודו צה ועלום לית הילכתא חוטיה א"כ הל"ל עשאום צנכסים שאין ידועים לצעל אליצא דר"ש צלא וי"י דהוה משמע דכי היכי דנככים שאינם ידועים לא משמעצדי לצעל אליצא דר"ש ה"נ מצרחת לכ"ע ומדקאמר ואליצא דר"ש משמע דוקא לר"ש משום דע"י הצרכה הוו נכסים שאינם ידועים וכבר צא מעשה שטר מצרחת נכסיו לפני ר"ת שרצה ללוות ורצה שלא ישמעצדו נכסיו לצעל חצוב שטר מצרחת נכסיו ונכסיו ישמעצדו נכסיו ונכסיו לאשמו ואמר ר"ת שהשטר קיים ומגבין ציה דדוקא הכא דהוי מצרחת דלא קני לכו צעל ״דהוו נכסים שאין ידועים אמרינן דודאי להצביח נתכוון אבל צנמשים אלו דאי לא הוי קני לוקח הווא קני להו צ"מ והאסר וכוין דצכחי לא הוי מוצרח אית לן למימר דלמתנה גמורה איכיון: **דבן ל' ואיצני דקא'.** היינו כפ"י ר"ת צהמוכר את הספינה (צ"צ דף פג. וסג): דדקלים מתקיימין הרצה ולא כרצצ"ס דפי' ההס דלין מתקיימין יותר מד' וה' שנים גבי הא דלמר רצ צבד דקל אין לו גוע: **איצני וגופני איצני.** משמע דגופני גרעני מאלניו וכ"ש מדקלי דעדיפי מאלניו (ואס דלמרין צהצובל (צ"ק דף צג. וסג) אריסיה דשמואל אייתי ליה תמרי טעמיניהו טעמא דחמרנא אמר קא מחכשי צנופולא כולי האי (א) א"ל למחר אייתי לי מקורייהו משמע דגופני עדיפי מדקלי וי"ל דדקלי עדיפי צזה שאין צריך להוציא עליהם כלום כדי לתקן אבל פגנים צריכין יציאה מרצוה לומר ולתקן הכרס דאס לא כן מתקלקל ומי שיכול לטרות לעודסם ולשומרם כרליו יס צהן ריוח גדול: **בצלא דמצתא.** ר"ח גריס גועו מחליף קרנא אין גועו מחליף פירא פי' דבר שאולל הפירות והקנן מתקיים וכו קרנא ואין מוכרין אותו ליקח ממנו קרקע ודבר שהוא כלה שאין גועו מחליף הוי כאליו נפלו לה פירות וילקח צהן קרקע ולפ"י אמרי לה פירא הוא דקאמר' להאי כללא דהא אצב זרדמא ופירא דכוורי

אין גוען מחליף כדפי' צנוטרס וקסה לרצצ"א דמשמע דלמרי לה קרנא קאמר' להאי כללא מדלגא נקט אמרי לה פירא לכוין שווד דלמר רב נתמן לקמן עיילא גלי ביציאתה פירא הוי מיכסי צהן כ"י הל"ל קרנא הוי עוד דא"כ הא דקמני ״פיר גפרית ומחפורת של צריך ר"מ אומר קקן הוי גמי ״פירות דחשיצ כקקן המתקיים והצעל אוכל פירות וא"כ קשיא דר"מ אדר"מ דהא קמני צצמתניתין דלר"מ פירות מחוברין שמין אותם כמה הן יפין וילקח צהן קרקע והוא אוכל פירות וגפרית וצריך לא גרעיי מפירות מחוברין ועוד דהשחא הוי ר"נ כר"מ וגראה כפי' הקונט' ור"ת גרס כר"ס ומפרש דלאו צנפלו לה פליגי אס ימכרס אס לאו דהא קפא אהא דקאמר פשיטא ארעא וצבי ארעא דלארי צנפלו לה כספים ואהא קאי פלוגמיהו ומפרש דהאס נפלו לה כספים ורוצה הצעל לקנות צהס אצא זרדמא ופירא דכוורי וכן משמע מתוך פירוש ר"ח דמפרש גועו מחליף קרנא כו' הלכך היכא דקמני ול

פסק הלכה כר"ש: **מתנ'.** נפלו לה כספים. ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות הלשון מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות והמחוברים לקרקע אר"מ שמין אותן כמה הן יפין בפירות וכמה הן יפין בלא פירות והמותר ילקח בהן קרקע והוא יאכל פירות וחכ"א פירות המחוברים לקרקע שלו והתלושין שלה ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות רש"א מקום שיפה כחה בצניסטה הורע כחה ביציאתה ומקום שיפה כחו ביציאתה הורע כחו בצניסטה כיצד פירות המחוברין לקרקע בצניסטה שלו וביציאתה שלה והלושים ביציאתה שלו ובצניסטה שלה. פי' אם נפלה לה כספים לא יאמר הבעל אישחרת בהן והשכר שלו והקנן קיים לאשה שמה יכלו. וכן פירות התלושין לאן [אבלול אלא] ימכרו ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות'. ואם נפלו לה פירות מחוברין לקרקע כגון שדה וורד או אילנות טעונין פירותיה ור"מ הוי שגדלוהו פירותיו כחן ואל"ל הוא ברשות הבעל והן שלו. אבל מה שגדלו כבר קודם שיוכה בהן הוא של (בעל) האשה. והא"ך עושים. שמך השדה כמה היא יפה

ד א ב ג מ"י פכ"ב מהל' אשות הלכ' ט ופ"ו מהל' ויביה ה"י א קמנ לאון פא טוש"ע ארעא פי' ט ספיף ו ופי' פה ספיף ז:
ד ה מ"י פכ"ב מהל' אשות הל' כא טוש"ע שס פי' פה ספיף י:
ו ה מ"י שס הלכס כ טוש"ע שס ספיף טו:
ז ו ז מ"י שס ה"ל נג טוש"ע שס ספיף י:

#### לעזי רש"י

ויוי"ר [ויביב"ד].
ברית דגים.

#### תוספות ר"ד (המשך)

לר"י וא' קשה ואומת'י ל' מרבנן תסיין' מרשב"ג דאמר רבא בב"ח אר"י כ"י ששנה רשב"ג במשנתו הל' וכו', תשובה. הא אמרן בפירקין דעילי תרי אמוראי אליבא דר"י ואפילו לרבא נמי דוקא במשנתו קאמר אבל לא בברייתא והלכך בברייתא אהורינו לכללא יחיד ורבים הלכה כרבים. א"י וירא ל"ק פי' מאי דאמר' רבנן דקנה מקבל מתנה והו במקצתן דכיון דשיריא לנפשה בכל לב יתבה ל"י הוא דאר"י לא קנה זהו בכל נכסיה. דכיון דלא שיריא לנפשה מידי בודאי אמר' ל"ש איניש נפשיה ויהיב לאחריני והכי אמר' בפרק מ"ש חמשה דאס שיכתבו כל נכסיהם ומברחת חדא מנייהו. ומקשה ואי לא קננהו לוקח לקנינהו בעל. פי' כיון שמתנת הברחת בטלה א"כ יקנה הבעל נכסים ויראלל פירות בחיי' וצא מתה ירשנה. אמר אביי עשאוהו צנכסים שאין ידועין לבעל ואליבא דר"ש. פי' כי היכי דאמר ר"ש צנכסים שנפלו לה במח"ה מפני שאין רשותן של בעל עליהן הן של אשה ואין זכות עליהם ה"נ אמר' הכא בחיי' נכסים שכיון שרואה הבעל שנתנה נכסים במתנה מתאש מהן ואין לו שום זכות עליהן ומכאן מוכח שמקבל המתנה לא זכה בהן לא בחיי' ולא לא"מ. אלא כל מתנתה בטלה וה"ה של אשה בחייה ובמתה לירש' ומ"ה מקדשה לקנינהו בעל וגם מדמה אותם לנכסים שאין ידועים שהן של אשה לכל דבר למוכרן ומכרה קיים ולא כמ"ש לעפלה. וכתב ר"ת ור"י ש"מ דהל' כר"ש. וזרדמא מדקאמר ואליבא דר"ש משמע שאין הל' כמתנה וה"ס ק"מ' לא קנה הבעל ונכסי המברחת היכי היכי דאר"ש צנכסים שאין ידועים לבעל דבעל מתאש ולא קנאם ה"נ אמור רבנן צנכסי המברחת. ואע"ג דפליגי בנכסים שאין ידועים התם מפני שלא ידע בהן ואין יאושון יאוש שאילו היה ידע לא היה מתאש אבל כשהוא רואה שנותנת לאתר מתאש מהן יאוש גמור. ומ"ה לא קנאם לעולם ולעולם צנכסים שאין ידועים לא פסק אביי הל' כר"ש. אלא הורגנא לכללא יחיד ורבים הל' כרבים ואין לחלק בין ידועים לשאינן ידועים ובכלל אם מכרה נתנה הבעל מוציא מיד הקניות (והרב

(א) ז"ל ועוד רליס מואל דלמרינן צב"י (דף קי"א) דלמיה דרב וזוטרא כו'. (ב) וכו"מ תוס' צ"ב (דף ק"א) ד"ה גילא.